

IZRAKSTS

Būvniecības nozares ģenerālvienošanās Komitejas locekļu sapulces Nr. 14 protokols

2023. gada 10. martā
Tiešsaistes platformā Zoom

Sapulce atklāta 2023. gada 10. martā, plkst. 09:10.

Sapulcē piedalās:

1. Gints Miķelsons, biedrības “Latvijas Būvuzņēmēju apvienības” (turpmāk – LBAP) vadītājs,
2. Valdis Birkavs, LBAP Goda prezidents,
3. Monta Berga, biedrības „Latvijas Ceļu būvētājs” (turpmāk – LCB) izpilddirektore,
4. Normunds Grīnbergs, biedrības “Latvijas Būvnieku asociācija” (turpmāk – LBA) prezidents,
5. Evija Kirika, Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrības (turpmāk – LBNA) valdes locekle,
6. Mārtiņš Dunsķis, LBNA priekšsēdētājas vietnieks,
7. Egils Baldzēns, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (turpmāk – LBAS) priekšsēdētājs,
8. Nataļja Preisa, LBAS Eiropas Savienības normatīvo aktu un politikas dokumentu eksperte,

Sapulci vada: Mārtiņš Dunsķis

Protokolē: Mārtiņš Dunsķis

Darba kārtība:

1. Komitejas pārstāvju aizstāšana;
2. Komitejas sapulces protokolu parakstošie Pušu pārstāvji;
3. Par būvniecības nozares minimālo algu 2023. gadā;
4. Dažādi.

1. Komitejas pārstāvju aizstāšana

LBNA ar 2023. gada 27. decembra vēstuli Nr. 04/02 (sk. 1. pielikumu) informē, ka uz 2023. gada 10. marta Komitejas sēdi Nr.14, aizstāj iepriekš deleģēto LBNA pārstāvi Ievu Greteri ar LBNA valdes locekli Eviju Kiriku.

LCB ar 2023. gada 9. marta pilnvaru Nr.1/23 (sk. 2. pielikumu) informē, ka uz 2023. gada 10. marta Komitejas sēdi Nr.14, aizstāj iepriekš deleģēto LCB pārstāvi Andri Bērziņu ar LCB izpilddirektori Montu Bergu.

Ievērojot iepriekš minēto, atbilstoši Būvniecības nozares ģenerālvienošanās 3.1.punktam Komiteja pieņem zināšanai, ka tiek aizstāti Komitejas pārstāvji.

2. Komitejas sapulces protokolu parakstošie Pušu pārstāvji

Lai mazinātu birokrātiju un atvieglotu protokola parakstīšanas procesu tiek nolemts, ka protokolu Komitejas vārdā parakstīs Mārtiņš Dunsķis, LBNA priekšsēdētājas vietnieks, un Gints Miķelsons, LBAP vadītājs.

Komitejā atbalstīts vienbalsīgi.

3. Par būvniecības nozares minimālo algu 2023. gadā

LBNA norāda, ka arodbiedrības pozīcija par minimālās algas celšanu nav mainījies. Spēkā joprojām ir visi iepriekšējā pārrunu ciklā iztiecties argumenti: (1) minimālā alga neatbilst nozares realitātei; (2) vairums nozares darba devēju maksā krietni augstāku algu; (3) vidējā alga nozarē pagājušā gada decembrī bija 1359 euro (minimālās algas attiecība pret vidējo veido tikai 57 %); (4) Inflācija ir samazinājusi nozares minimālās algas praktisko ietekmi gandrīz uz pusi; (5) minimālās algas celšana samazinātu aploksņu algu apmēru. Aploksņu algas veido gandrīz pusi no nozares ēnu ekonomikas; (6) tuvākajās kaimiņu valstīs uz kurām dodas latviešu darba devēji un darba ņēmēji minimālā alga ir 2-4 reizes lielāka. Pat Lietuvā minimālā alga visās nozarēs ir lielāka (840 euro) nekā Latvijas būvniecības nozarē; (7) minimālās algas celšana mazinātu darba spēka trūkumu un piesaistītu jaunus studentus nozarei. Ņemot vērā būvniecības nozares lomu un raksturu tautsaimniecībā, tā tiks regulēta. Tikai no mums ir atkarīgs vai regulējums nāks no Komitejas ar ģenerālvienošanos vai no valsts ar likumiem un noteikumiem.

LBAP ir diskutējusi ar saviem biedriem. Šobrīd diskusija liek lēmumu par minimālās algas celšanu pārlīkt laikā. Iemesls tam ir dažādi faktori. Pirmkārt, kopējie darba spēka nodokļi, kas padara mūs mazāk konkurētspējīgus Baltijas valstīs. Otrkārt, trūkst valsts pasūtījuma vidējā termiņa prognozes, kas ļautu plānot uzņēmējdarbību. Treškārt, valsts negribīgi veic būvniecības izmaksu indeksāciju. Ceturtkārt, nozarē veidojas saspīlējums dēļ VID iniciatīvas par “nodokļu rēķinu”. Papildus, 2021. gadu nozare noslēdza ar 1,7 % peļņu, taču nav skaidrības par 2022. gadu. Kā arī, ceļot minimālo algu būtu jāceļ arī augstāk apmaksāto darbinieku algas, kas kopā veidos papildus padsmi procentu izmaksas.

LBAS ieskatā nozares minimālās algas celšana būtu efektīvs veids, kā cīnīties ar ēnu ekonomiku. Ir jāturpina darbs pie koplīguma pozīciju stiprināšanas. Lai nozarēs, kā būvniecība, kurā ir noslēgts koplīgums, darba devēji gūtu atbalstu no valsts. Joprojām nav panākta vienošanās ar valdību par neapliekamā minimuma celšanu, kas papildus neizmaksātu darba devējiem, taču palielinātu summu, ko mēneša beigās saņem darba ņēmējs. Pēdējo gadu inflācija ir devalvējusi minimālās algas apmēru. Šobrīd pārrunas notiek ne tik daudz par minimālās algas celšanu, kā par daļēju inflācijas izmaksu segšanu. LBAS ir rakstiski informējusi EK par grūtībām ar kādām būvniecības nozare saskaras, un kā tās ietekmē ģenerālvienošanos pārrunas.

LBA piekrīt LBAP izteiktajam viedoklim. LBA biedri informē, ka tiem ir grūtības komunikācijā ar VID jautājumos par ģenerālvienošanos piemērošanu. Piemēram, ja uzņēmums darbojas vairākās nozarēs (arī ārpus būvniecības) un algo kravas šoferi, tad darba devējam nākas skaidroties, kādēļ nodarbinātais nesaņem nozares minimālo algu par visu darba laiku. Starp biedriem izskan viedoklis, ka minimālās algas celšana nebūtu veicama visiem un ka tā būtu saistāma ar produktivitāti. Tuvojoties vasaras brīvlaikam, nozarē pieaugs gados jaunu un nepieredzējušu darba ņēmēju skaits, kuriem būs jāmaksā vismaz minimālā

alga. Lielākajai daļai šo darba ņēmēju nevar piemērot samazināto minimālo algu (ar koeficientu 0,7). Minēto situāciju atsevišķi darba devēji saskata, kā problēmu.

LCB piekrīt līdzšinējam darba devēju teiktajam. LCB vērs uzmanību, ka visām nozarē iesaistītajām pusēm būtu jābūt vienotiem nozares prestiža celšanā un līdzatbildīgiem tā graušanā. Katru gadu trūkst pušu atbalsta, kad uzņēmēju organizācijas griežas pie valdības pārrunās par nepieciešamo finansējuma pieaugumu vai vismaz saglabāšanu esošajā līmenī. Jāsaprot, ka būvniecības nozarei piešķirtais finansējums nenonāk tikai pie uzņēmējiem, bet gan pie visām būvniecības procesā iesaistītajām pusēm. Diemžēl ģenerālvienošanās uzliek saistības tikai uzņēmējiem, bet ne valdībai, kura izstrādātās programmas tikai pieņem zināšanai bez tālākām saistībām valsts finansējuma sadalē vai plānošanā. LCB aicināja Ekonomikas ministrijas vadībā izstrādāt un apstiprināt Ministru kabinetā Valsts būvniecības vidēja termiņa būvniecības programmu, kas ļautu nozares uzņēmumiem sākt plānot attīstību, tai skaitā, attiecībā uz darbaspēka izmantošanu un apmaksu, bet pagaidām tam nav atsauksmes. Publiskais pasūtītājs negribīgi vai atsakās indeksēt būvdarbus, tādējādi inflācijas izmaksas ir spiesti nest vienīgi darba devēji. LCB piedāvā, ka Ģenerālvienošanās komitejai būtu kopīgi jāveido vēstule Latvijas valdībai ar aicinājumu valsts pārvaldei kā trešajai pusei iesaistīties Ģenerālvienošanās attīstības priekšnosacījumu izpildē, kas būtu - būvniecības nozares finansējuma plānošanā un izmaksu indeksācijas jautājuma apstiprināšanā normatīvo aktu līmenī, kas būtu saistošs visām valsts vai pašvaldību iestādēm.

Pušu starpā vienots viedoklis par minimālā algas celšanu nav panākts.

4. Dažādi.

Nākošā komitejas sēde Nr. 15 plānota š.g. 24. martā plkst. 10:00.

Sanāksme slēgta 2023. gada 10. martā, plkst. 10:30.

Gints Miķelsons (parakstīts elektroniski)

Mārtiņš Dunsķis (parakstīts elektroniski)

DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN
SATUR LAIKA ZĪMOGU

Izraksts pareizs
Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrība